

שיח סוציולוגים
על המלחמה
עמ' 9

פועלי כל הארצות התאחדו!

זה הדבר

زو هديرخ ZO HADEREKH

גיליון 42 / 1 בנובמבר 2023

לעצור את המלחמה
להציל את החטופים

מחשלת טרנספר, הפעם לסיני

"למי שלא הספיקה ההפיכה המשטרית, ממשלת ישראל מקדמת כעת רעיונות חדשים לרצועת עזה. על פי מסמך שהגיע לידי 'כלכליסט', שרת המודיעין גילה גמליאל ממליצה על טרנספר של תושבי עזה לסיני בסוף המלחמה".

אמיתי גזית, "כלכליסט", 24.10

מכתבים
למערכת

מפגינים שוב ברחוב קפלן

במוצאי שבת הייתי מול משרד הביטחון ברחוב קפלן בתל אביב, שם התכנסו מאות מפגינים לתמוך בבני משפחות החטופים. המפגינים היו במובהק אנשים מ"מחאת קפלן" שהפגינו במקום הזה בחצי השנה האחרונה. דגלי כחול לבן וחולצות "אחים לנשק" הופיעו הפעם לא בהקשר של "הפרורמה המשפטית" והפגיעה בבית המשפט העליון, אלא בדרישה להחזרת החטופים מעזה, ועימה הדרישה להתפטרותו של ראש הממשלה נתניהו.

בניגוד להפגנות קודמות מאז תחילת המלחמה, שחלקן פוזרו בכח בידי אנשי ימין אלימים, בשבת ההיא הופיעו כמה "ביביסטים" והתחילו לצעוק "בוגדים" והקהל התאחד בגוש אחד נגדם בצעקות "חוצפנים עופו מפה!". הם אכן הסתלקו במהירות. המפגינים חסמו את רחוב קפלן בצעקות ממושכות "ביבי רוצח! ביבי רוצח!". אצל המפגינים האלה הכוונה כמובן הייתה לאחריותו של נתניהו למותם של 1300 ישראלים, ולא דווקא להרג שממטיר חיל האוויר על תושבי עזה בפקודתו של אותו נתניהו. אבל, ראש ממשלה שכך קוראים לו ברחובות יתקשה לשלוח חיילים לתוך רצועת עזה. בהפגנה היו חלק מאנשי "מחאת קפלן", אבל לא במספרים הגדולים שנראו בהפגנות באותו מקום בסופי השבוע שלפני המלחמה. האם יהיו יותר בימים הבאים? שקמה ברסלר, מנהיגת המחאה, הודיעה לפני כמה ימים כי בכוננת אנשי המחאה לחכות עד לסיום המלחמה ורק אז לצאת להפגנות לסילוקו של נתניהו. האם אנשי המחאה ישנו עכשיו את המדיניות הזאת? יכולה להיות לכך השפעה קריטית, כאשר מסביב לרצועת עזה נערכים כוחות צבא גדולים ומחכים לפקודה להיכנס פנימה.

אני פעיל במחנה השלום הישראלי מאז הייתי תלמיד תיכון בתל אביב בשנת 1969. בכל השנים האלה לא זכורה לי תקופה כל כך נוראה ומחרידה כמו הימים האלה מאז ה-7 לאוקטובר. מרצועת עזה מגיעות כל הזמן חדשות וזועות על מעשיו הנוראים של חיל אוויר שפרק כל רסן וכל העמדת פנים של שיקולים מוסריים, מן הגדה המערבית על השתוללות רצחנית של מתנחלים בחסות המלחמה, ומגבול לבנון על שורה מעצימה של תקריות המאיימות לפתוח למלחמה הזאת חזית שניה, גם היא עקובה מדם והרסנית.

האם עוד אפשר לבלום את ההתדרדרות הזאת? לא בטוח. מה שבטוח זה שכולנו חייבים, אבל חייבים להתגייס ולהיאבק בכל כוחנו, לעשות כל מה שעוד אפשר לעשות כדי למנוע הדרדרות עמוקה יותר.

אדם קלר, חולון

ניתן לשלוח מכתבים למערכת באמצעות הדוא"ל

zohaderekh@gmail.com

או לחיבת דואר 26205 ת"א-יפו 6126102

דברים בשם אומרם

מהנעשה במושבה האמריקאית במזרח התיכון

"דובר הבית הלבן ג'ון קירבי אמר בתדרוך היומי לכתבים של הבית הלבן: 'יש כמה קצינים אמריקנים עם ניסיון רלוונטי למבצע שהישראלים עושים. הם נמצאים שם כדי לשתף את הישראלים בפרספקטיבה שלהם ולשאול שאלות קשות - אותן שאלות קשות שאנחנו שואלים את הישראלים'".

ברק רביד, "וואלה", 23.10

ביבי הכריז מלחמה מקומית וכ"ץ עולמית

"השר ישראל כץ ערך ביקור בשלומי והצהיר 'אנחנו נמצאים במלחמת עולם שלישית מול איראן והאסלאם הקיצוני. אנחנו וגם אירופה וכולם'".

יואב איתיאל, "וואלה", 24.10

משפחת נתניהו תמיד בין מלון יוקרה לוילה

ראש הממשלה בנימין נתניהו ורעייתו שרה מתגוררים בימים האחרונים בוילה הפרטית של מקורבו, איש העסקים היהודי אמריקני שמחה פאליק, ברחוב מרדכי כספי בשכונת ארנונה בירושלים. משאיות מטעם משרד ראש הממשלה הביאו גדרות למקרה שפעילי מחאה יבקשו להתקרב. בכל זאת, פעילי מחאה הצליחו לתלות שלטים בגנות נתניהו.

איתמר אייכנר, "ידיעות אחרונות", 26.10

הרב של צפת קורא לבצע טבח באזרחים

"לפני המלחמה חובה לעשות תיקון גדול, למחות חרפה מוסרית נוראה שעלתה לנו בדמים מרובים ביום שבת שמחת תורה. זו חרפה מוסרית שמקומה בבית המשפט העליון, זה שקבע שאסור לפגוע בבלתי מעורבים. דעו לכם: זה מוסר מעוות והשופטים האלה צריכים לעשות תשובה כל ימי חייהם ואז אולי יכפרו כהוא זה על תינוק אחד שראשו נערף, על נערה אחת שנאנסה בגלל המוסר המעוות שלהם. אנחנו – החיילים, המפקדים, הקצינים, האלופים צריכים לדעת שיש מוסר אלוהי, המוסר של התורה. והוא אומר שאין דבר כזה בלתי מעורבים. חייבים לתקן את זה לפני הכניסה לעזה ולבנון, חייבים לעשות על זה תשובה לאומית, כולנו, וננצח".

רבה של העיר צפת, שלמה אליהו, אתר "סרוגים", 25.10

הקפיטליזם לא בא לו בטוב

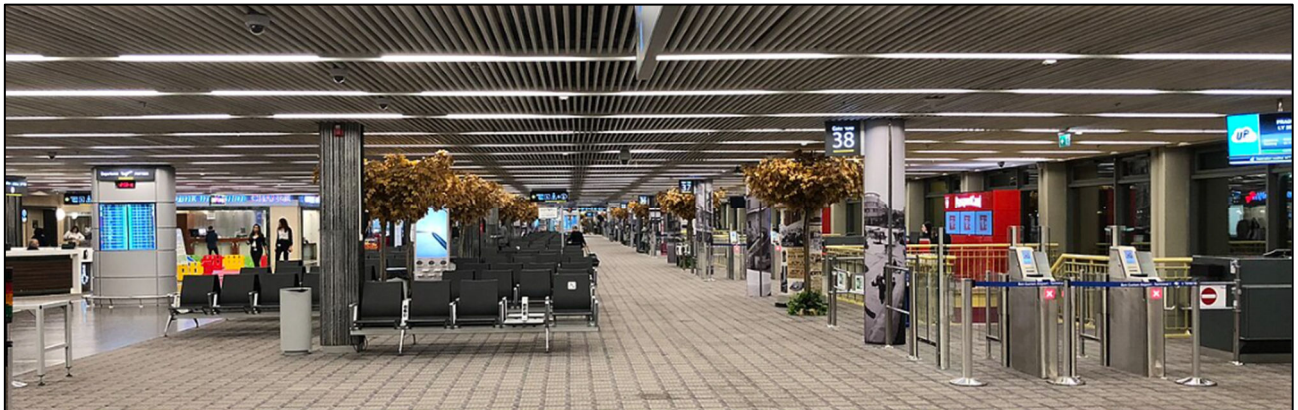
"ודי כבר עם כל החברות המסחריות שמעלות פרסומות ושולחות לנו מסרים ש'ביחד ננצח'. אנחנו מעדיפים שתכתבו לנו ש'ביחד נתחלק ברווחים'. תודה".

רשומה בפייסבוק של קובי ניב, 24.10

כעת אין לחפש אשמים, אמרו האשמים

"בוויקיפדיה מחקו ציטוט של נתניהו בדבר הצורך לחזק את חמאס. המאבק באנציקלופדיה המקוונת סביב תיאור חלקו של ראש הממשלה בקונספציה שכשלה, משתלב בניסיון של הליכוד לטעון כאילו נתניהו מעולם לא דגל בחיזוק החמאס, אף שעדויות רבות מצביעות על ההפך הגמור".

אורן פרסיקו, "שקוף", 22.10

האולמות בנתב"ג ריקים עקב ביטולי טיסות, אך העובדים לא הוצאו לחל"ת (צילום: ויקימדיה)

חל"ת ואבטלה: העובדים נפגעים במלחמה

אחרי המתנה ארוכה וכיפופי ידיים, הציג משרד האוצר ביום ראשון (29.10) מתווה משופר לפיצוי למעסיקים. המתווה כולל פיצוי עבור שכר העובדים, ובמקביל - הגמשה של החל"ת כך שיחול על עובדים רבים יותר.

אך החל"ת הנוכחי עדיין משאיר ללא סידור לא מעט מובטלים, שחלקם לא יקבלו דמי אבטלה מלאים בשל חוסר הסכמה של האוצר להגמיש את מודל החל"ת באופן משמעותי יותר - בדומה למצב בתקופת הקורונה. שאלה נוספת נוגעת למובטלים לאחר גיל הפרישה. החוק אינו מאפשר לשלם להם דמי אבטלה. בתקופת הקורונה הוכנס שינוי וניתנה להם גמלה מיוחדת המחליפה דמי אבטלה.

בביטוח הלאומי ציינו כי כל השינויים חייבים בחקיקה. "החקיקה לא עברה עדיין והתנאים של החל"ת, נכון לשעה זו, תקפים על פי החוק הישן ששונה לאחר הקורונה", נמסר.

בהסתדרות בירכו על "הגמשת" החל"ת. אך בכוח לעובדים לא מרוצים מהשינויים, הם דורשים דמי אבטלה גם למי שיצאו לחל"ת של פחות מ-30 יום, ללא דרישה לניצול ימי חופשה, ללא תקופת הכשרה וללא מגבלת תקופת זכאות. כמו כן, דורשים כוח לעובדים השלמת שכר לעובדים שעתיים שהכנסתם צומצמה בהשוואה לשלושת החודשים שלפני המלחמה. מסתמן שיחד עם הגמלאים-עובדים, העובדים השעתיים (על פי הערכות - כ-25% מכוח העבודה) יהיו הנפגעים העיקריים ממדיניות האוצר הניאו-ליברלית, שאינה דואגת לפצות את כל העובדים על אובדן הכנסתם כולה.

נמרוד עובד

בימין מקדמים חקיקה נגד העובדים

דווקא בזמן מלחמה, כאשר אחד מכל עשרה עובדים משרת במילואים ומספר המובטלים ועובדי חל"ת גדל מדי יום, בעת שאזרחים רבים משלמים מחיר דמים אישי ונפשי מתמשך, או נעים ברחבי הארץ אחרי מקום מגורים יציב, דווקא עכשיו חשוב לחברי הכנסת מהימין הקיצוני לפגוע בעבודה המאורגנת. כפי שנכתב לא פעם מעל דפי "זו הדרך", ממשלת הימין מוסיפה לקדם את ההפיכה המשטרית גם בעת מלחמה. ח"כ אוהד טל (הציונות הדתית) רוצה לפגוע בדמי הטיפול המקצועי, ממקורות ההכנסה המרכזיים של ארגוני עובדי להגנה על השכירים, בייחוד בעלי ההכנסות הנמוכות. ואילו ח"כ אריאל קלנר מעוניין לפרק את השותפות של עובדים במסגרת איגודים מקצועיים חזקים לטובת ריבוי ועדים קטנים וחלשים "שיתחרו אחד בשני", כלשון הצעת החוק.

כמה עובדים פוטרו מעבודתם מאז תחילת המלחמה? כמה הוצאו לחופשה ללא תשלום (חל"ת)? וכמה ימצאו מכתב פיטורים עם שובם הביתה לאחר המילואים הממושכים? אין כל מידע אמין בנושא, שכן האוצר טרם מסר נתונים.

על פי ההערכות, יותר מ-50 אלף עובדים הוצאו לחל"ת בשלושת השבועות שחלפו מאז 7 באוקטובר. מאחר שטרם פורסמו נתוני התעסוקה לחודש אוקטובר, קשה לאמוד את מספר העובדים שפוטרו.

בניגוד לתקופה של משבר הקורונה, לא כל המעסיקים ממחרים לאמץ את שיטת החל"ת המאפשרת לקבל שכר (לרוב חלקי) מבלי לנתק יחסי עובד-מעביד. במקומות עבודה גדולים, בהם העובדים מאורגנים, העובדים מוסיפים לעבוד או הוצאו לחופשה בתשלום מלא.

חרף העובדה שמספר הטיסות הנכנסות והיוצאות מישראל ירד לכשליש לעומת ימי השגרה, אל-על המעסיקה 5,000 עובדים וישראיר (400 עובדים) לא אימצו את החל"ת. ארקיע הוציאה מאות עובדים לחופשה בתשלום ונותרו בה רק 160.

המצוקה של מטפלות המשפחתונים

נינט ששון, מנהלת משפחתון מבאר שבע וחברת איגוד מטפלות המשפחתונים בכוח לעובדים, פרסמה רשומה בפייסבוק בה הביעה דאגה לפרנסה שלה ושל חברותיה. "כבר שבועיים שאנחנו לא עובדות בגלל המלחמה, ואף אחד לא אומר לנו איך ואם ובכלל נקבל פיצוי. ברגע אחד, המדינה משותקת כליל, לאחר הטבח שנפל עלינו. תחילה אנחנו בתוך המערבולת של הכאב, ההגירה וההיטלטלות ממקום למקום וכעת מנקר החשש: איך נעבור את החודש?", ציינה ששון.

"התשלומים מההורים פסקו כליל, ומהי עמדת המדינה? האם נכלל בעובדים המקבלים פיצוי בגין אי-תעסוקה? פיצוי כספי על התקופה הזאת הוא הקיום שלנו, ובלעדיו אין כסף למחייה. בנוסף, קיים לחץ מצד ההורים שנפתח שוב את המשפחתון. אנחנו מבינות לליבם ומתגעגעות לילדי המשפחתון. אבל קשה להסביר להורה במצוקה שאנו נצמדים להוראות פיקוד העורף. ההורים טוענים שאין משפחתון ולפיכך אין תשלום", הוסיפה.

ששון ציינה: "כולנו בחרדה מתמשכת. הלוואי ודאגה אחת לפחות תוסר מעל ראשנו, דאגת הפרנסה. רוב המטפלות ובני משפחותיהן נשענים על השכר הזה ובלעדיו הן מגיעות כמעט לפת לחם. אנו נרתמות לסייע כמיטב יכולתנו בזמן הלחימה. זה הזמן שלכם, משרדי האוצר והעבודה, לאפשר לנו להתקיים בכבוד. זה המעט שנ ניתן לעשות".

אלפים הפגינו למען החזרת שבויים ונגד נתניהו

המונים את מספר ההרוגים והחטופים ב-7 באוקטובר, כשעל כולם כיתוב באדום: "ממשלת הדמים".

עצרו את הטרנספר בגדה המערבית

עשרות ארגוני זכויות אדם וחברה אזרחית בישראל פרסמו בראשון (29.10) קריאה לקהילה הבינלאומית לפעול בדחיפות להפסקת גל האלימות של מתנחלים, שנעשה בתמיכת המדינה. בקריאה הם ציינו שגל האלימות מוביל לגירוש של קהילות פלסטיניות בגדה המערבית.

בקריאה נאמר: "בשלושת השבועות האחרונים, מאז מתקפת האימה של חמאס ב-7 באוקטובר, מנצלים מתנחלים את חוסר תשומת הלב הציבורית לגדה המערבית, כמו גם את אווירת הזעם הכללית נגד הפלסטינים, כדי להסלים את המתקפות האלימות שלהם שמטרתן ביצוע טרנספר לקהילות פלסטיניות בשטחי סי. מאז פרוץ הלחימה, לפחות 13 קהילות רועים נעקרו מאדמתן. אם לא יינקטו צעדים מידיים, קהילות נוספות הנמצאות בסכנת גירוש יאלצו להימלט על נפשן".

בהמשך נכתב: "החקלאים הפלסטינים פגיעים במיוחד כעת, בעונת מסיק הזיתים. הם יודעים היטב, וגם המתנחלים יודעים זאת, שאם לא יצליחו למסוק את הזיתים יפסידו פרנסה של שנה שלמה. בשבת (28.10) נוצח בלאל מוחמד סאלח מהכפר אס-סאויה שמדרום לשכם בעת שטיפל בעצי הזית שלו. הוא היה הפלסטיני השביעי שנרצח בידי מתנחלים מאז פרוץ המלחמה הנוכחית".

"למרבה הצער, ממשלת ישראל מעודדת את האלימות הזו ואינה פועלת לעצור אותה. שרים בממשלה וגורמים נוספים תומכים למעשה בתוקפנות. במקרים רבים הצבא נכח בעת האירועים ואף השתתף בהם, כולל בתקריות שבהן מתנחלים הרגו פלסטינים. יתרה מכך, מאז תחילת המלחמה התרחש מספר גדול והולך של תקריות שבהן תועדו מתנחלים אלימים תוקפים יישובים פלסטיניים כשהם לבושים במדי צבא ומשתמשים בנשק שקיבלו ממקורות ממשלתיים", הדגישו.

"מתוך דאגה עמוקה, ועם הבנה של המצב הפוליטי, אנו סבורים שהדרך היחידה לעצור את הגירוש בגדה המערבית היא על ידי התערבות ישירה, חזקה וחד משמעית של הקהילה הבינלאומית. עכשיו הזמן לפעול", סיכמו את פנייתם.

עם הארגונים שהצטרפו לפנייה: איתן-מעכי – משפטניות למען צדק חברתי, אמהות נגד אלימות, אקדמיה לשוויון, אמנסטי אינטרנשיונל ישראל, בית הספר לשלום בנווה שלום, במקום – מתכננים למען זכויות תכנון, בצלם, האגודה לזכויות האזרח בישראל, הורים נגד מעצרי ילדים, המוקד להגנת הפרט, זוכרות, זזים – קהילה פועלת, חקל: ברית להגנה על זכויות אדם, יש דין, כרם נבות, לוחמים לשלום, מחסום-וואטש, מכון עקבות, עו"סים שלום, עיר עמים, ועוד.

דובר צה"ל מסר כי המשטרה הצבאית עצרה חייל החשוד שירה למוות בבלאל מוחמד סאלח שמסק זיתים באזור שכם בשבת (28.10). החייל, שהיה בחופשה מהצבא, חשוד שירה ופגע בחזהו של הפלסטיני. דודו של סאלח סיפר באותו יום, כי לפני הירי לא היה כל חיכוך בין הצדדים. בסרטון שצולם במקום נראה סאלח כשהוא ירוי בחזהו. החייל, שמשרת בנח"ל החרדי, נחקר ובתום החקירה הושאר במעצר.

אלפים הפגינו במוצ"ש (28.10) ביותר מ-20 מוקדים ברחבי הארץ למען שחרור החטופים המוחזקים בשבי החמאס בעזה ובדרישה להתפטרותו של ראש הממשלה בנימין נתניהו. המחאות הגדולות נערכו סמוך לקריה בתל אביב, בעת שנפגש נתניהו עם משפחות החטופים, ובקיסריה, שם התפתחו עימותים בין תומכיו למתנגדיו.

המחאות בקריה בתל-אביב נערכו בשלושה מוקדים: ברחוב קפלן סביב דוכני ההסברה של משפחות החטופים וליד עצרת בדרישה לפיטורי נתניהו; וברחוב שאול המלך, שם התכנסו כאלף מפגינים סביב מאהל משפחות החטופים וחסמו את הרחוב לשעה. גם רחוב קפלן נחסם לסירוגין בשני מוקדי המחאות. בכל המקומות קראו להפסקת אש ולהחלפת שבויים. המפגינים דרשו את שחרור כל האסירים והעצירים הפלסטינים המוחזקים בבתי כלא בישראל ובשטחים הכבושים תמורת כל החטופים הישראלים.

בקיסריה הפגינו מאות מול ביתו של נתניהו, קראו את שמות הנופלים והנרצחים והדליקו לזכרם נרות זיכרון. המוחים קראו: "אתה אשם במה שקרה, תתפטר ותסתלק כבר – קח אחריות למען העם". עימותים התפתחו במקום עם אנשי ליכוד שהגיעו מאור עקיבא וזעמו על המפגינים. המשטרה נאלצה לחצוץ בין הצדדים כדי למנוע אלימות.

בירושלים, כ-200 בני אדם הדליקו נרות בכמה מוקדים לזכר הנופלים והנרצחים וקראו: "אנחנו לא רוצים לחכות עד לסוף הלחימה – כי יכול להיות שלא יהיה את מי להחזיר". המפגינים הניפו שלטים רבים, שעליהם נכתב: "חטופים תמורת אסירים" ו"הזמן אוזל – שחרור מידי". כמו כן, על הרצפה נכתב בנרות "עוד לא אבדה תקוותנו" והמספר 1,400, כמספר הנרצחים. הנוכחים ענדו על ידיהם סרטים צהובים כאות סולידריות עם החטופים.

עצרת נוספת להחזרת החטופים התקיימה בהרצליה, שם נאספו כ-400 משתתפים בשכונת הרצליה הצעירה. במקביל, התכנסו מאות אנשים בצומת עיר ימים בנתניה, ועשרות הפגינו גם בכפר סבא. המוחים אחזו בתמונות החטופים והניפו שלטים בהם נכתב: "לא מפקירים פעם שנייה", "עסקה עכשיו" ו"כולם בשביל כולם".

ההפגנה בחיפה, שנערכה בכיכר ספרא בהשתתפות מאות בני אדם, נפתחה בדקת דומייה ובשירת התקווה, שבמהלכה רבים מהמשתתפים פרצו בבכי. סביב הכיכר הוצבו שלטים

קבלו את

זו הדרך

מדי שבוע בדוא"ל

או בדואר רגיל

המעוניינים לקבל בדואר אלקטרוני, ללא תשלום, מתבקשים לשלוח

כתובת דוא"ל אל: zohaderekh@gmail.com

המעוניינים לקבל בדואר רגיל, מתבקשים לכסות את הוצאות

המשלוח באמצעות תרומה של 150 שקל בשיק לפקודת המפלגה

הקומוניסטית הישראלית, ת"ד 26205 תל-אביב 6126102

עורכי דין יהודים וערבים שותפים במאבק המלחמה וכרסום זכויות האזרח

בביטוי ולהציע אותם ללשכה, כהנחיה כללית לעורכי דין על מנת שיימנעו מהגשת תלונות שווא".
אחרים סברו כי "אין לנסח הצעת כללית ללשכה למה מותר ומה אסור. מכיוון שקיים החשש שבסופו של דבר יוחלט דבר מה שלא ניתן יהיה להסכים עמו".

לגייס את הלשכה למערכה

משתתפי הפגישה הדגישו את הצורך בפעולה משותפת יהודית-ערבית שיעדה: הקהל הרחב, המשפטנים ולשכת עורכי הדין. סגן ראש עיריית טירה, עו"ד סאמח עיראקי, הפציר: "חייבים לפרסם גילוי דעת ולפתוח בפעולה ציבורית משותפת המשלבת התנגדות למלחמה ולביטול הדמוקרטיה".
כן הועלתה ההצעה שהלשכה תפרסם הצהרה לפיה היא ביתם של כלל עורכי הדין היהודים והערבים ואין בה מקום להסתה ולגזענות. על כך הגיב אחד המשתתפים: "יש לדבר ישירות נגד המלחמה כי לנו יש את היכולת לקשר בין פגיעה בזכויות האזרח ובדמוקרטיה לבין המשך ההפיכה המשטרית והמלחמה בדרום".

בעקבות הדיון, הציעה אחת המשתתפות להקים שתי קבוצות: האחת תעסוק בעניינים הפנים-מקצועיים והאחרת - בפעילות ציבורית-פוליטית. "יש לבקש מהלשכה הבהרות קונקרטיות לגבי חשיבות חופש הביטוי תוך הדגשת חופש הביטוי של עורכי דין ערבים", הדגישה.

בתום הישיבה סוכם לפתוח קבוצת וואטסאפ ייעודית שתעסוק בליווי משפטי של מקרי רדיפה או הסתה, לסיוע לנילונים ולמפוטרים. עוד סוכם לנסח הצעה לגילוי דעת להפצה ציבורית נרחבת, שבמרכזה - התרעה על הדרדרות משטר זכויות האדם והאזרח, הדמוקרטיה והיחסים בין יהודים והערבים בעקבות המלחמה.

כן יישלח מכתב ללשכה מנציגי שתי הסיעות שלקחו חלק בהתכנסות ומפורום עורכי דין יהודים וערבים בדרישה להקפאת הליכים נגד אזרחים, לביטול כללי של מצב החירום, לשלילת הסתה ולדאגה לעתיד השותפות בין יהודים וערבים.

מור סטולר

נפתחו הליכים משמעתיים

נגד 74 סטודנטים ערבים

74 סטודנטים ערבים ב-25 מוסדות להשכלה גבוהה מתמודדים עם צעדים משמעתיים שנקטו ההנהלות מאז ההתקפה ב-7 באוקטובר. על כך מעידים נתונים שנאספו בעדאלה, המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל. באסיפה מקוונת שקיימה אקדמיה לשוויון בשבוע שעבר (26.10) בהשתתפות יותר ממאה מרצים יהודים וערבים עלה, כי לפחות ארבעה מרצים יהודים וערבים הוזמנו לשימוע לקראת פיטורים. המכנה המשותף של הסטודנטים והמרצים - הם פרסמו רשומות בפייסבוק בהן הביעו כביכול "תמיכה בטרור".

על רקע כרסום המרחב הדמוקרטי בצילה של המלחמה בדרום והמשך ההפיכה המשטרית באמצעים אחרים, נפגשה קבוצה גדולה של עורכי דין יהודים וערבים (26.10) במטרה להתמודד עם אתגרי ההגנה על זכויות האדם והאזרח.

עורכי הדין שלקחו חלק בהתכנסות פועלים בשורה ארוכה של תחומים: פלילים, זכויות עובדים, צדק סביבתי, הגנה על מהגרים ומבקשי מקלט, דיני משפחה, מקרקעין, זכויות אדם, חוקרים באקדמיה ועוד. הם פעילים בשתי רשימות שהתמודדו בבחירות האחרונות בלשכת עורכי הדין, בייחוד בסיעה שניצחה בהן - "תכלית ראויה".

בדיון הועלו הצעות רבות. בין השאר הוצע ליצור קשר עם תנועת המשפטנים שהוקמה כדי להיאבק בהפיכה המשטרית, "הגלימות השחורות", ולהסביר את הקשר בין ההפיכה להידרדרות שחלה מאז 7 באוקטובר, מועד ההתקפה הרצחנית של החמאס בעוטף עזה.

החמרת תנאי הכליאה של אסירים פלסטינים

המשפטנית הוותיקה עו"ד לאה צמל הצביעה על כך, שההידרדרות באה לידי ביטוי גם במעצרים של אזרחים ערבים בדרכים. לדבריה, שוטרים בודקים את תוכן הטלפונים הניידים של הנוסעים והנהגים ללא אישור וללא צו. "אם מוצאים ברשתות החברתיות שלהם משהו שיכולים לפרש כהסתה, הם נעצרים במקום" - הדגישה צמל.

עוד ציינה צמל את מחיקת כל הנהלים והזכויות בהליכים בבתי דין צבאיים, ואת הדרדרות הניכר בתנאי הכליאה של האסירים הפלסטינים. "מניעת מפגש עם עורך דין הפכה נפוצה וממושכת יותר", אמרה, והוסיפה ששני פלסטינים מתו בבתי כלא למרות שבעת מעצרו היו בריאים.

כמה ממשתתפי הישיבה התייחסו למעצרים של גולשים ערבים ברשתות החברתיות בגין "הזדהות עם ארגון טרור" ועילות דומות. "קיים קושי להוכיח שמסרים אלה אכן מסיתים או אינם לגיטימיים. נוצר הרושם שמהמעצרים נעשו בחלקם על מנת למנוע השמעת עמדות שאינן קונסנזואליות או תואמות את עמדת השלטון. בעיה זו אינה רק של האזרחים הערבים. גם עורכי דין יהודים שעובדים במשרדים גדולים חוששים להביע את עמדותיהם פן יפוטרו", נאמר בשיחה.

עו"ד מהא נקיב הדגישה: "אנו מתמודדים עם הסכנה של הנהגת משטר צבאי בישראל". היא שיתפה את הנוכחים בסיפור אישי: משפחת בן זוגה, תושבי עזה שנהרגו בעת הפצצות חיל אוויר ברצועה, הותקפה ברשתות החברתיות, כולל בידי אנשי הפרקליטות.

בעקבות ריבוי המקרים של חקירות ומעצרים על רקע התבטאויות ברשתות החברתיות, הועלתה הצעה להתמקד בסיוע משפטי לאנשים שמושעים מעבודתם או שמגוישים נגדם תלונות. כמו כן, הוצע להגניש עבורם את הפרוצדורה, ליצור רשימת עורכי דין שיכולים לסייע במקרים שונים, ולתת מענה והגנה לכל עובד ואזרח המותקפים.

עו"ד נועה לוי, המתמחה בהגנה על זכויות אדם, הציעה "לפתוח קבוצה בה נאסף סיפורי הסתה ורדיפה לצורך שימוש בפעולה ציבורית או להעברה לטיפול הלשכה". בעקבות דבריה הוצע "לנסח בעצמנו את הגבולות בין מותר ואסור

מתנדבי "לב אחד" עם ילדים מהקוטף במלון באילת (צילום: לב אחד)

עדות: המפגש בין מתנדבים למפונים באילת

מהמלון כי אין להם יותר אמצעים למימון השהות, או משום שהחדר הוקצה למישהו אחר. אנחנו משתדלים לסייע כמה שניתן, אך כרגע המבנים בעיר מלאים עד אפס מקום.

בעקבות שיחות עם העירייה וגורמים שונים בעיר, במהלכן העלינו את הבעיות, הוחלט כי תוקם באילת עיר אוהלים. נראה שהמדינה חושבת רק שבוע-שבועיים קדימה, בעוד שייתכן כי המצב הנוכחי ימשך זמן רב. עיר אוהלים אינה נותנת מענה מספק לשהות ממושכת. מפונים ומתפנים חוששים גם מפני היום שאחרי המלחמה, שלביו אין כלל הערכות.

נושא נוסף שמטריד אותנו הוא מצבם של בני הנוער בעיר. במהלך היום אין מבחינים בבני הנוער. בניגוד לילדים הצעירים, אשר באים לפעילויות שונות המאורגנות במלונות, מבליס בני הנוער את מרבית היום בחדריהם עם הטלפון, באמצעותם הם נחשפים למידע ברשתות. הם יוצאים להסתובב בעיר רק בערב. חוסר הערנות והדאגה לבני הנוער עלול לעורר תחושות קשות של בדידות, בידוד ודיכאון מצד אחד, ומצד שני - לעורר בעיות התנהגות כמו פניה לאלכוהול ולסמים והתנהגויות מסוכנות אחרות כדרך לפורקן ולהתמודדות עם המצב. יצא לנו לראות נערים ונערות שמסתובבים בערב בעיר בחוסר מעש ונקלעים לסיטואציות מסוכנות ובעייתיות. חלקם מסתגרים בחדרים בשל חוויות הטראומה ואינם מבקשים עזרה. אנשי בריאות הנפש והרווחה מתקשים לאתר אותם ולתת להם מענה.

המטרה שלנו, המתנדבים, היא להעלות את הבעיות האלה בפני כל הגורמים הרלוונטיים. אנו משקיעים מאמצים בתכנון השיפור, כך שתתבצע הסתכלות לטווח ארוך. גישה כזאת תאפשר מציאת פתרונות שיהיו מתאימים גם אם המצב המשברי יימשך זמן רב.

החיים באילת נכנסים בהדרגה לשגרה. גופים שונים מקימים בתי ספר וגנים במלונות עצמם. המטרה שלנו היא - לאפשר לשגרה הזאת להיות כמה שיותר מיטיבה עם המפונים והמתפנים הנמצאים פה. כוחותינו אמנם מוגבלים, אבל אנו מאמינים ביכולתנו לחולל שינוי. גישה זו כבר הוכיחה את עצמה: הצלחנו להגיע לגורמים רבים בעיר ולשפר את ההיערכות למצב. אנחנו מוקירים את שיתופי הפעולה שלנו ומייחלים לימים שקטים בהם העזרה שלנו כבר לא תהיה נחוצה פה, באילת.

המצב הנוכחי באילת מורכב: מצד אחד, עשייה והתנדבות אזרחית, עזרה הדדית נרחבת והתגייסות מטעם המלונות והרשויות בעיר; מצד שני - העדר גוף האחראי לארגון כל מה שקורה בעיר; מתח בין מפונים ומתפנים; ומערכות רווחה וחינוך המתקשות לתת מענה לצרכיהם הרבים. אני פעילה בארגון לב אחד שייעודו - לבטא את קולם של המפונים והמתפנים שכמעט שאינו נשמע, ולהציג בפני הגורמים השונים את תמונת המצב ואת הקשיים שנוצרו.

לב אחד הוא ארגון התנדבותי ארצי שמטרתו לבנות תשתית סיוע מידי למפונים ולמתפנים, לרבות גיוס מאורגן ומקצועי של מתנדבים ומענה לצרכים בשעת חירום. בחמ"ל לב אחד באילת, אנחנו מונים בעת כתיבת שורות אלה 275 מתנדבים. בין המתנדבים שלנו - כאלה שהגיעו עצמאית כדי לתרום ולסייע בכל משימה, וכן חניכי מכינות ושנת שירות שבאו לסייע בפעילות החינוכית בעיר.

לפי ההערכות שלנו, ישנם באילת כ-35,000 מפונים ומתפנים. ציינתי כי הנתון הוא הערכה, שכן לשום גורם אין נתונים מדויקים, וזאת בהתחשב בשינויים החלים בכל יום. העירייה מתמודדת, פועלת ומשקיעה מאמצים רבים בניסיון לנצח על האירוע: מסייעת במה שניתן ונמצאת בקשר רציף עם עשרות הארגונים האזרחיים הפועלים בעיר. גם הארגונים עצמם מתקשים בארגון הסיוע, מאחר שכל ארגון פועל בזירה שלו, בפועל, העבודה מתבצעת במקביל וללא תקשורת יעילה. היקף הסיוע לאלה שהגיעו לאילת תלוי מאוד גם בקטגוריה שעמה הם נמנים. מוסדות המדינה קבעו, כי "מפונים" הם אלה שפגיעתם הוכרה ולכן מקבלים מימון ללינה וסיוע מהמדינה, ואילו "מתפנים" הם אלה שהחליטו לעזוב את בתיהם, ויישוביהם באופן עצמאי. האחרונים נדרשים לשלם עבור השהות במלונות. בעיני רבים חלוקה זו נראית לא הוגנת. ההבחנה תלויה בין היתר בשאלה, האם המחבלים חדרו בפועל ליישוב שממנו הגיעו. ההבחנה בין מפונים למתפנים גורמת מתחים רבים וחיכוכים בין אוכלוסיות, אשר חוו פערים בין זו לזו גם בתחומים אחרים.

למפונים אין מידע לגבי משך הזמן שהמדינה תמשיך לממן את שהותם במלונות. אנשים פונים שוב ושוב לפקיד הקבלה במלונות ושואלים, עד מתי יוכלו להישאר. הם פוחדים לחזור לבתיהם. העדר אופק מותיר אותם בחרדה, שכן אינם יודעים היכן ישהו בלילה הבא. בכל יום פונים אלינו כאלה שפנו

מלחמת מקלדות ברזל בתקשורת וברשתות החברתיות כמה מילים על השמאל המתפכח

איתי שניר בתמונה משפחתית (צילום מהרשתות החברתיות)

היא קשורה בסוג מסוים של הנכחה עצמית. מצד אחד מבקשים לייקם ושיתופים ברשתות החברתיות, ומצד שני (בדיוק בגלל זה) מסרבים לומר את מה שנראה שטחי יותר ומוכן מאליו.

במילים אחרות, היום "צריך" לכתוב את מה שסביר שאנשים רבים יסכימו עימו, אבל לא להיות נדוש ובנאלי יותר מדי. להיות תקיף, נשכני, שנון וסרקסטי. בשביל מה לכתוב נגד הממשלה או נגד הימין? מה כבר יש לומר שלא אמרו כבר המיינסטרים של "כוח קפלן" ו"אחים לנשק"? הרבה יותר מאתגר ומזמין תשואות לכתוב נגד השמאל האינטלקטואלי - שלא יכול ואו/לא רוצה לענות.

שחאל כאן ועכשיו

יש כאמור טעם בכתיבה נגד דברים שקורים בשמאל העולמי. גם אני עצמי שבוי במידה רבה בניסיון להיות שנון ומקורי ומתלבט לגבי הקושי לכתוב את המובן מאליו. כלומר, שבעוטף בוצעו פשעי מלחמה מזוויעים ששום דבר לא מצדיק – וגם שיש להם הקשר וההקשר הוא מדיניות הימין.

אני קורא הרבה על אודות הצורך לבנות "שמאל חדש". את העבודה הזאת אנחנו צריכים לעשות כאן בינינו – יהודים וערבים, ישראליות ופלסטיניות – לא עם הקמפוסים בארה"ב ועם האגודות המקצועיות שיושבות השד יודע איפה. שמאל זה מאבק משותף של קבוצות ויחידים השומרים על ההבדלים ביניהם ופועלים יחד נגד הימין, נגד הפשיזם ונגד הגזענות. אני לא שופט את מי שמרגישים שחברים הפנו לו עורף ומתקוממים נגד זה. רונן אידלמן, למשל, אמר שהוא פשוט חש שקהילת האמנות מוחקת אותו. אני מכבד את דבריו ואת הצורך להגיב למצב. אבל נדמה לי שאפשר כבר לשחרר ולהתמקד במה שדחוף: קידום השמאל כדי למנוע עד כמה שאפשר עוד אסונות, הרג ושכול.

איתי שניר

אני לא יכול להתאפק מלומר משהו על השמאל המתפכח, או על מלחמות השמאל (מלחמת "מקלדות ברזל"? שרק מתחזקות בימים האחרונים. זה חשוב מהרבה סיבות, ובעיקר כי ברגעים הכל כך נוראים שבהם ברור כשמש שתפיסת העולם של הימין קרסה באופן קולוסאלי, עוסקים אנשי שמאל בעיקר בלתקוף אנשי שמאל אחרים. חשוב לציין שמדובר לא רק בקריסת הימין של בנימין נתניהו ובמחדלי הממשלה הנוכחית, אלא בימין במובן הרחב, השולט כאן כבר עשורים וחושב שאפשר להתעלם מהפלסטינים או לנצח אותם בכוח. מאז ה-7 באוקטובר, רבים בשמאל העולמי כתבו דברים מטופשים, לא רגישים ובהחלט מכעיסים. אבל למה זה חשוב כל כך לכה הרבה אנשים? למה מתקיימת ההצפה הזאת, ברשתות ובעיתון "הארץ" במיוחד, נגד "הטרלול הפרוגרסיבי" ו"הווקיזם"?

דווקא כאשר נחשף לכולם כמה נוראות התוצאות של מדיניות הימין, חיצים רבים כל כך נורים מהשמאל דווקא שמאלה? אני לא מרגיש צורך להצטרף למקהלה הזאת, למרות שבהחלט הייתי מרוצה אילו יותר אנשים בשמאל העולמי היו מראים רגישות והבנה לזוועות שהתרחשו ב-7 באוקטובר.

סיבה אחת להתקפות על השמאל היא מן הסתם העובדה שהמון אנשים בשמאל הישראלי הרגישו שהם חלק מקהילה בינלאומית גדולה, שהיא לא רק פוליטית אלא גם מקצועית ותרבותית, ועכשיו הם חשים נבגדים. זה מובן בהחלט.

לייקים, שיתופים ועוד

אני באופן אישי מחובר פחות לקהילת השמאל הגלובלי – אני קורא מידי פעם "ג'קובין" ומקשיב לעיתים לפודקסטים מחו"ל. אני מרבה לקרוא "שיחה מקומית" ו"העוקץ" ומקשיב לפודקאסט הסוציאליסטי "קריאת השכמה". גם המעגלים האקדמיים, שאני נמנה עמם, אינם שמאליים במובהק. אבל זה אינו הסיפור כולו.

שמאל בשבילי הוא קודם מה שקורה כאן, לא מה שכותרת הפילוסופית ג'ודית באטלר או מה שעושה מנהיג הלייבור הבריטי לשעבר ג'רמי קורבין. שמאל הוא חיים משותפים ועבודה יומיומית עם פלסטינים בישראל ובגדה. על זה אני קורא, עם האנשים האלה אני עובד, ועליהם אני מסתכל כרגע הרבה יותר מאשר החוצה.

מה שקורה בקמפוסים בארה"ב אולי מדאיג, אבל אותי מדאיגות הרבה יותר הרדיפות הגזעניות בקמפוסים בישראל. מה שאינטלקטואלים אמריקאים אומרים או לא אומרים על הטבח בדרום פחות חשוב לי ממה שאומרים או לא אומרים בישראל על מה שקורה עכשיו בגדה. למדתי כל מיני דברים מנשות ומאנשי שמאל בעולם הרחב, אבל אני לא בשמאל בגללם, ואני לא פחות בשמאל כשהם מדברים שטויות.

נקודה חשובה נוספת היא מה שמכנים לפעמים "החסלנות העצמית של השמאל". כלומר העובדה שבניגוד לימין, שהאויב שלו הוא "אחר" חיצוני שנגדו יש להתלכד (גם אם הוא מסתתר בינינו ולהגדרתם תוקע סכין בגב), האויב של השמאל הוא תמיד קרוב ודומה. בל"ד נגד חד"ש זו דוגמא טובה וכואבת במיוחד מהעבר הקרוב.

אני לא מסכים לגמרי עם תזה זו ובוודאי לא יודע לדבר עליה מבחינה היסטורית. אבל, לדעתי, בתקופה הנוכחית

פילוג במפלגת השמאל הגרמנית

הפיצול אינו הפתעה, רבים צפו לו מזה חודשים. בסקר ראשוני שנערך עם פרסום דבר הפיצול, המפלגה החדשה זוכה ל-12 אחוזי תמיכה - הרבה יותר ממפלגת השמאל המדשדשת העומדת על 4%, מתחת לאחוזי החסימה.

קולות אלה מגיעים ברובם ממצביעי הימין הקיצוני, שמתחזק באופן דרסטי בגרמניה בתקופה האחרונה - הן בסקרים ברמה הפדרלית והן בבחירות האזוריות השונות. יש הרואים באסטרטגיה של וגנקנט כמעין וריאציה גרמנית מיוחדת לאסטרטגיה השמאלית-פופוליסטית של פנייה למעמדות נמוכים, שבגרמניה קרויה גם "ברית קצוות".

מדובר בתנועה בין הימין הקיצוני לשמאל העקבי, במקום תנועה בין המפלגות הללו למפלגות המתונות שאיתן בגוש. בניגוד להערכות התקשורת הליברלית, נראה שהמפלגה החדשה של וגנקנט לא תישאר בגדר תופעה מזרח-גרמנית מוגבלת הפונה בעיקר למצביעים מבוגרים, אלא תהנה מהשפעה רבה על הפוליטיקה הלאומית.

הסיעה בבונדסטאג בסכנה

נדמה שהסכנה המיידית בפיצול נובעת מסיבה כמעט טכנית. אם 11 חברי סיעת די לינקה בפרלמנט יצטרפו למפלגה החדשה, די לינקה תאבד את מעמדה כסיעה בבונדסטאג ותהפוך למעין "סיעת יחיד" גדולה. לצעד זה יש השלכות רבות, הן ברמה הפרלמנטרית, בתחומים כמו שיבוצים בוועדות וזמני דיבור, והן ברמה הכלכלית, מבחינת תמיכה במסדות השונים שמפעילה די לינקה ובייצוגה בגופי שלטון. עוד לא ברור לחלוטין כמה חברי בונדסטאג יפרשו משורות המפלגה - אך מדובר לכל הפחות בתשעה.

על אף הקשיים שטומן בחובו הפיצול, רבים במפלגת השמאל דווקא מברכים על המהלך. די לינקה נקלעה למצוקה קשה בשנים האחרונות, עם תוצאות מאכזבות ברמה המקומית ודעיכה בתמיכה הארצית. הפלגות, הוויכוחים הרבים והיעדר קו מפלגתי ברור בסוגיות יסודיות היו בין הסיבות העיקריות למשבר בדי לינקה. רבים מקווים שהפיצול יאפשר למפלגה לחדד את עמדותיה, יאלץ אותה להשתנות, ותחזיר אליה מצביעים. עם זאת, מאבק ההישרדות של די לינקה יהיה קשה, ולא בטוח שהיא תשרוד את הבחירות הבאות.

התיאור השגרתי של מפלגתה של וגנקנט בתקשורת הגרמנית הליברלית מזהה את עמדותיה האנטי-ממסדיות כנוטות לימין, ורואה בה עוד נציגה של "הפופולזם" העולה. וגנקנט עצמה, לעומת זאת, הצהירה בכנס היסוד של מפלגתה כי לא תשתף פעולה עם הימין הקיצוני. התקווה הגדולה שעולה מהפיצול, לצד הסכנות למעמד השמאל, הוא שמפלגתה של וגנקנט תצליח להסית ציבורים נרחבים שנטו בשנים האחרונות לימין הקיצוני, ולהעבירם להצבעה למפלגה שלפחות חלק מרכזי ומהותי ממעשה הוא שמאלי.

השמאל וכוחות ליברליים באירופה מנסה למצוא דרכים להיאבק בימין הקיצוני העולה. הנוסחה שמציעה וגנקנט, שמאל מעמדי-עממי הפונה לציבורים שנזנחו אך אינו "ווק", עשויה להיות פתח לאסטרטגיה מסוג זה. אך דרכה של וגנקנט גם יכולה להידרדר בקלות לנטיות שמרניות או סוציאל-פשיסטיות. שמאל לא מתמצה בסוגיות מעמדיות. עמדות אנטי-גזעניות, פמיניסטיות ותומכות במאבק בשינוי אקלים חייבות לנכוח בכל מצע שמאלי - גם אם לא בכותרתו. חובת ההוכחה על וגנקנט.

נמרוד פלשנברג וגולי דולב-השילוני

בשבוע שעבר התחולל פילוג בשורות די לינקה, מפלגת השמאל הגרמנית. סיעת BSW, בהנהגת שרה וגנקנט (ראשי תיבות בגרמנית של "ברית שרה וגנקנט"), הודיעה על פרישתה מהמפלגה ועל הקמת מפלגה חדשה.

וגנקנט, ששימשה בעבר כיושבת ראש שותפה של מפלגת השמאל, הייתה אחת הדמויות הבולטות ביותר בדי לינקה. היא נודעת כמי שמקדמת בעת ובעונה אחת גישות שמאל אנטי-קפיטליסטיות, שנמצאות כמה צעדים שמאלה ממפלגתה הקודמת. ויחד עם זאת, גישה שמרנית יותר בשאלות חברתיות ובהן הגירה, שינוי אקלים, להט"ב ועוד.

היא הציגה במשך שנים עמדות המתנגדות להגירה ומעורבות שיח לפיו המהגרים פוגעים במעמד הפועלים הגרמני. היא גם ביטאה עמדות ביקורתיות רבות, ולעיתים ימניות במובהק, בנושאי סביבה ושאלות אתניות. היא מתארת את הפוליטיקה שלה באופן מובהק כנגד ה"ווק" הפרוגרסיבי - שמיצג בגרמניה באופן מובהק על ידי מפלגת הירוקים. לצד זאת, וגנקנט ואנשיה מבקרים את הפשרנות של מפלגת השמאל ברמה האזורית בגרמניה, ואת ויתור נציגי המפלגה על עמדות שמאל כלכליות במטרה להצטרף לקואליציות מקומיות.

וגנקנט גם השמיעה בשנים האחרונות עמדות שנמצאות הרחק מחוץ לקונצנזוס הגרמני: התנגדות למדיניות החיסונים והתנגדות לתמיכה צבאית באוקראינה. באופן כללי - גישה בנושאי שלום וביטחון ביקורתית ביותר כלפי נאט"ו והאטלנטיזם הדומיננטי ב"שמאל" הגרמני. וגנקנט נהנית מאהדה רבה בקרב מצביעי ה-AFD, מפלגת הימין הקיצוני הגרמנית בעלת הסממנים האנטישמיים המובהקים, ובמחוזות גרמניה המזרחית לשעבר, בה גדלה.

איגודים בעולם דורשים הפסקת אש

הקונפדרציה הבינלאומית של האיגודים המקצועיים קוראת להפסקת אש מיידית ברצועת עזה, כך מסר דובר הארגון שמקום מושבו בג'נבה. עוד הדגיש הדובר כי יש לשחרר את כל החטופים. הקונפדרציה היא התארגנות איגודי העובדים הגדולה בעולם בה חברים יותר מ-200 מיליון עובדים בכ-100 מדינות. גם ההסתדרות חברה בקונפדרציה והיו"ר ארנון בר-דוד הוא סגן נשיאה.

עוד קרא הארגון הבינלאומי להשיב לבתייהם את כל התושבים הפלסטינים ברצועת עזה שנאלצו לנדוד דרומה על פי דרישת צה"ל. "העם הפלסטיני חיי בתנאי קשים מנשוא זה שנים רבות ואינו צריך לשלם את מחיר ההסלמה. גם העם הישראלי חייב להיות משוחרר מכל חשש להתקפות מעזה או מכל מקום אחר", נאמר בהודעה. כמו כן, הקונפדרציה קראה לממשלות ברחבי העולם לפעול כדי לממש את החלטות האו"ם בדבר הקמת מדינה פלסטינית עצמאית בצדה של ישראל. "יש לסיים את הכיבוש".

יצוין שהאיגודים המקצועיים הפלסטינים פרסמו אף הם קריאה להפסקת הסיוע הצבאי לישראל בעקבות הטבח באוכלוסייה האזרחית ברצועת עזה. האיגודים קוראים לארגוני העובדים בעולם להפסיק לייצר כלי נשק ותחמושת עבור צה"ל, לסרב להוביל נשק ותחמושת לישראל, לקיים אירועי סולידריות עם העם הפלסטיני, ולנקוט צעדים מעשיים כדי למחות נגד תאגידים בעולם המעורבים במצור על עזה.

נ"ע

שיח סוציולוגים על אחריות ואשליה

ראשי הצבא ומערכת הביטחון בלמו את ראשי הדרג המדיני השש אלי קרב. כפי שדווח, היה זה דווקא שר הביטחון יואב גלנט, "האחראי" לכאורה, שרצה "לתת מכת פתיחה" לחיזבאללה בגבול הצפון ולדרדר את האזור למלחמה כוללת.

לא "קריסת הקונספציה" אלא "התפכחות מאשליה"
רבים מדברים על קריסת "הקונספציה" של נתניהו, שטיפח במשך שנים את ארגון הטרור חמאס כאלטרנטיבה לאש"ף ולרשות הפלסטינית. נתניהו טען שפצול בין הגדה לרצועה ישרת את האינטרסים הישראליים ויקפיא את המצב כמו שהוא לזמן ארוך. לב גרינברג הסביר כי קונספציה היא "פרשנות מסוימת לעובדות, בהתאם להשקפת עולם". לכן לדעתו לא הייתה "קריסת קונספציה", אלא "התפכחות מאשליה", שמשמעותה - "חוסר היכולת הבסיסית לראות את העובדות הבסיסיות". ואלה, כאמור, המצור המוטל על עזה מאז 2005 ועונש מאסר העולם שהוטל בפועל על יותר מ-2 מיליון תושבים, מחציתם מתחת לגיל 18.

"זו אשליה שניתן להחזיק 2 מיליון אנשים בכלא למאסר עולם ולצפות שהאסירים לא ינסו להתקומם" - אמר לוי. הוא הוסיף: "החמאס איננו פועל לפי קודים מערביים של הרתעה". לכן למרות שלישאל עליונות צבאית מובהקת, אין זה אומר כי החמאס לא יפעיל כוח כדי להשיג מטרות פוליטיות.

גרינברג הסביר כי כל עוד העלויות של תחזוקת הסכסוך היו נמוכות, הסכסוך היה "בלתי פתיר". אך כעת, כאשר מספר הקורבנות בצד הישראלי ובצד הפלסטיני כה גבוה, נפתח חלון לפתרון הסכסוך הישראלי-פלסטיני.

לדעתי, שיח הסוציולוגים מוביל למסקנה שעל ארגוני המחאה, שהפכו לאחרונה ארגוני סיוע, לא רק למלא את החלל שהותירה המדינה, אלא גם להחליף את ההנהגה הכושלת ביותר שהייתה. זו הנהגה שהפקירה את הביטחון של הציבור, שמסכנת את חייהם של אלפי אזרחים ושמפציצה בעזה ללא רחם, כדי לספק את תאוות הנקם ואת מימוש "תוכנית ההכרעה" של השר בצלאל סמוטריץ' וחבר מרעיו.

זוהר אלון

שבוע שיר / לריסה מילר

מים חמימים / לני בלה כהן

אתה שואל אותי מה אני מרגישה / אני רוצה לומר כאילו דיונון ענק מלפף את הנפש בזרועות דביקות / מערפל את המחשבות שלי בענן דיו עכור / מושך אותי אל המצולות / שם הבשר שלי מתרכך במים חמימים / עד שנרקב / אבל הפה, הוא לא נפתח / אנחנו יושבים זה מול זו / על ספסלי עץ שבנית בשתי הידיים שלך ושותקים / אני רואה את הדאגה בעיניים שלך / אני רואה את חוסר האונים בעיניים שלך / אני רואה את הפחד בעיניים שלך / אין לי איך לעזור

יותר משלושה שבועות אל תוך המלחמה העקובה מדם, משווע הציבור הישראלי לתשובות. כיצד התאפשר ב-7 באוקטובר הטבח הנורא בתושבי עוטף עזה? מהן מטרות המלחמה בחמאס בעזה? מי אחראי למחדל הטבח? ממשלת הימין מבוששת לענות. שרים מעטים, כגון יואב קיש ומיקי זוהר, לקחו אחריות, כך גם ראש השב"כ רונן בר והרמטכ"ל הרצי הלוי. האחראי הראשי, ראש הממשלה הנאשם בפלילים בנימין נתניהו, מנסה לחמוק בערמומיות מאחריותו ולהעביר אותה הלאה, אל ראשי הצבא והמודיעין.

על שאלות אלה ניסו להשיב בשבוע שעבר שני חוקרים בקהילה "חברה וביטחון" בוובר של האגודה הסוציולוגית הישראלית. בכנס נטלו חלק נשיא האגודה הסוציולוגית לשעבר פרופ' לב גרינברג ופרופ' יגיל לוי, מבכירי חוקרי יחסי צבא וחברה בישראל.

כיבוש טכנולוגי

העמדות של שני החוקרים משלימות זו את זו. לוי התייחס ל"התעלמות הצבא מדיאלקטיקה של כוח" וגרינברג דיבר על "מלכודת שיח הניצחון: כשל המנהיגות, הפוליטיקה והדמוקרטיה". לטענתו של לוי, התרחקות בני המעמד הבינוני-חילוני מתפקידי הלוחמה הצבאיים, בצד עליית מספרם בתפקידי מודיעין וטכנולוגיה, הגבירו את התבססות הצבא על טכנולוגיה ועל "כיבוש טכנולוגי". קרי: המשך הכיבוש והשליטה ברצועת עזה מרחוק בעזרת אמצעים טכנולוגיים כמו כיפת ברזל, ומערכת מכשולים, מחסומים ומקלעים המופעלים מרחוק. אלו העניקו לצבא לגיטימציה לקדם את שילובו של ההייטק בתפקידי הלחימה והשיטור ואפשרו לממשלות השונות להמשיך ולתחזק את אשליית הסטטוס קוו המדיני - הקרוי בפהם "ניהול הסכסוך".

גרינברג ביקש לשים לב לתגובה הפוסט-טראומטית של הציבור, כאשר ממדי האימה נתגלו. רבים בציבור נזכרו בעבר הקרוב והרחוק: השואה, מלחמת 1948, מלחמת יום כיפור ועוד. הוא מצידו התעקש לעסוק בהשוואה אחרת - לימי האינתיפאדה השנייה: מספר ההרוגים (1,000 ישראלים ו-4,000 פלסטינים), הקיפאון המדיני והחידלון המנהיגותי שאפיינו את התקופה.

בתקופה ההיא נוסח "שיח הניצחון", אותו טבע משה "בוגי" יעלון הרמטכ"ל לשעבר והפוליטיקאי בהווה. יעלון טען בזמנו כי ישראל ניצחה כאשר מחמוד עבאס (אבו מאזן) הודיע על הפסקת אש והאינתיפאדה השנייה הגיעה לסיומה. לדבריו, במבצע "חומת מגן" (2003) פלשה ישראל ודיכאה את הפלסטינים בערי הגדה המערבית וכפריה, אך נמנעה מלהיכנס לעזה עקב חשש מקורבנות רבים. לא רק נשיא ארה"ב ג'ו ביידן עיכב את הפלישה הקרקעית לעזה, אלא גם

תיאטרון יפו: מופעים מקוונים

ללא תשלום לכל המשפחה

בעיצומו של פסטיבל תיאטרון יפו השנתי להצגות ילדים, פרצו הקרבות בדרום ופעילותו הופסקה. אבל התיאטרון החליט להציג באינטרנט מופעים מקוונים ללא תשלום. כך ניתן לצפות ב"אנסמבל ג'מאעה" (18 דקות, לכל המשפחה), ב"חלימאית - חלומות, שירי עבד אל-חלים חאפז" (80 דקות), ו"פריד אל אטרש" (42 דקות).

לצפייה במופעים:

<https://www.facebook.com/JafaTheatre>

הפסקת אש הומניטרית - מיד!

תושבים ברצועה ממם, מחשמל ומאספקה רפואית במשך שבועות של הפצצות ישראליות. הוא סיפר שראה צילומי לוויין של אזורים שלמים שהופצצו ברצועה, של בתים של אלפי תושבים שנהרסו ושל מתקני רפואה שהותקפו. לדבריו ברור שזה "דבר בעייתי" מנקודת המבט של המשפט ההומניטרי הבינלאומי. "זה חשוב לא רק מנקודת מבט משפטית. זה חשוב משום שישגוע הזמן שבו נצטרך למצוא פתרונות פוליטיים", אמר איידה. "אנחנו חייבים לחזור לסוגיית המפתח – מה לעשות עם הסכסוך הישראלי-פלסטיני". שר החוץ הנורווגי הדגיש שפתרון שתי המדינות, כפי שהוזכר בהסכמי אוסלו, הוא הפתרון היחיד.

67 שנים לטבח כפר קאסם

בצילה של המלחמה בעזה, נערך ביום ראשון (29.10) בכפר קאסם הטקס השנתי לציון 67 שנה לטבח. מאות השתתפו בתהלוכה שנערכה במרכז העיר, אשר הסתיימה ליד המצבה לזכר הנרצחים. בין המשתתפים: יו"ר חד"ש-תע"ל, אימן עודה; ח"כ יוסף עטאונה (חד"ש); מזכ"ל מק"י עאדל עאמר; ומזכיר חד"ש אמג'ד שביטה. ליד מצבת הזיכרון שהוקמה לאחר הטבח נשא דברים ראש העיר עאדל בדיר וילדה בת 10, נציגת המשפחות השכולות. בתום האירוע פרסם ח"כ עודה סרטון ובו קרא: "מתי נפנים כי האדם חשוב מהאדמה... שיש כאן שני עמים עם זכויות לאומיות?". בהתייחסו למלחמה בדרום הדגיש: "רק שלום יביא ביטחון לכולנו".

טבח כפר קאסם התחולל ב-29 באוקטובר 1956, ובמהלכו ירו שוטרי משמר הגבול למוות ב-49 מתושבי הכפר הערבי, בהם נשים וילדים. בינואר 1957 הועמדו לדין 11 שוטרים וקצינים שהיו מעורבים בטבח. שמונה מהנאשמים הורשעו ונדונו לתקופות מאסר ממושכות, אך איש מהם לא ריצה אפילו חלק משמעותי מתקופת מאסרו. כעבור שנה בלבד, זכו אחרוני המורשעים בחנינה מנשיא המדינה אז יצחק בן צבי. ממשלת ישראל הטילה בזמנו צנזורה צבאית כדי להסתיר את הטבח. אולם, חברי הכנסת מהמפלגה הקומוניסטית הישראלית (מק"י), תופיק טובי ומאיר וילנר, חשפו את הפרשה מעל דוכן הכנסת. בעקבות הסערה הציבורית שקמה, נאלץ ראש הממשלה דוד בן-גוריון להורות על חקירה ועל עריכת משפט צבאי לנאשמים.

השבוע באתר "זו הדרך"

שישה פועלי בניין נהרגו בתאונות עבודה בחודש אוקטובר, מהמוות גזעניות בעידוד גרעינים תורניים בנתניה, מאות יהודים הפגינו נגד המלחמה בניו יורק ועוד....

zoha.org.il

הנציב הכללי של סוכנות האו"ם לפליטים הפלסטינים (אונר"א), פיליפ לאזארני, דרש ביום שני (30.10) "הפסקת אש הומניטרית מידית. זו עניין של חיים ומוות עבור מיליונים". הוא האשים את ישראל ב"ענישה קולקטיבית" של פלסטינים ובעקירה כפויה של אזרחים. לאזארני, אמר את הדברים בישיבת חירום של מועצת הביטחון של האו"ם בניו יורק. ממשד האו"ם לתיאום עניינים הומניטריים נמסר בשלישי (31.10), שלפי משרד הבריאות בעזה, 8,525 בני אדם נהרגו ברצועה מתחילת המלחמה ב-7 באוקטובר, בהם 3,542 ילדים ו-2,187 נשים.

דוברים רבים בישיבת מועצת הביטחון גינו את המתקפה של חמאס על ישראל וקראו לשחרור החטופים, אך גם הדגישו כי ישראל מחויבת על פי המשפט ההומניטרי הבינלאומי להגן על הפלסטינים ברצועה. שגרירת ארה"ב, לינדה תומס-גרינפילד, חזרה על קריאתו של הנשיא ג'ו ביידן לאפשר הפוגות הומניטריות כדי לחלץ בני ערובה, להכניס סיוע הומניטרי ולדאוג למעבר בטוח של אזרחים. היא הוסיפה שביידן חזר ואמר לראש הממשלה בנימין נתניהו ביום ראשון (29.10) כי "בעוד שלישאל הזכות והאחריות להגן על אזרחיה מפני טרור, עליה לעשות זאת באופן התואם את המשפט ההומניטרי הבינלאומי".

לדברי המשרד לעבודות ציבוריות ולדיר בעזה, מאז תחילת מעשי האיבה נהרסו כ-45% מיחידות הדיר בעזה (16,441); ניזוקו כך שאינן ראיות עוד למגורים (11,340); או שנגרם להן נזק בינוני או קל (150,000).

אנשי חמאס בעזה המשיכו השבוע בירי ללא הבחנה של רקטות לעבר מרכזי אוכלוסייה בישראל. לדברי הרשויות הישראליות, בסך הכול נהרגו בישראל מאז 7 באוקטובר כ-1,400 ישראלים ונחיתים זרים, רוב רובם ביום הראשון. דובר צה"ל הודיע כי עדכן 240 משפחות על הימצאות יקיריהן בעזה. לפי נתוני ממשלת ישראל, 138 מהחטופים מחזיקים בדרכון זר. בין הזרים בעזה: 54 תאילנדים, 15 בעלי אזרחות ארגנטינאית, 12 בעלי אזרחות אמריקאית, 12 בעלי אזרחות גרמנית, שישה בעלי אזרחות צרפתית ושישה בעלי אזרחות רוסית.

שר החוץ הנורווגי אספן בארת איידה מסר בראיון (31.10) לסוכנות הידיעות רויטרס, כי נורבגיה מאשימה את ישראל בהפרה של המשפט הבינלאומי נוכח הפצצותיה ברצועת עזה ששיטחו שכונות והרגו אלפי פלסטינים.

איידה אמר שאף שאוסלו תומכת בזכותה של ישראל להגן על עצמה, יש לציית למשפט ההומניטרי. לדבריו יש להבחין בין לוחמים לבין אזרחים ולהבטיח שההתקפות הצבאיות יהיו מידתיות, כדי למנוע פגיעה מופרזת באזרחים ובתשתיות אזרחיות. "אנחנו סבורים שהיו מקרים שבהם לא כיבדו באופן מלא את המידתיות ואת ההבחנה הללו", אמר שר החוץ הנורבגי.

"מה שאנחנו רואים בעזה זה מצב הומניטרי נורא", אמר איידה, מראשי מפלגת העבודה הנורבגית, בהתייחסו לניתוק